

XXI A. PIETŲ AUKŠTAIČIŲ ŠNEKTOS: transformacijos ir stabilumas

Asta Leskauskaitė

*Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija XXI amžiaus tarmių tyrimai:
geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius*

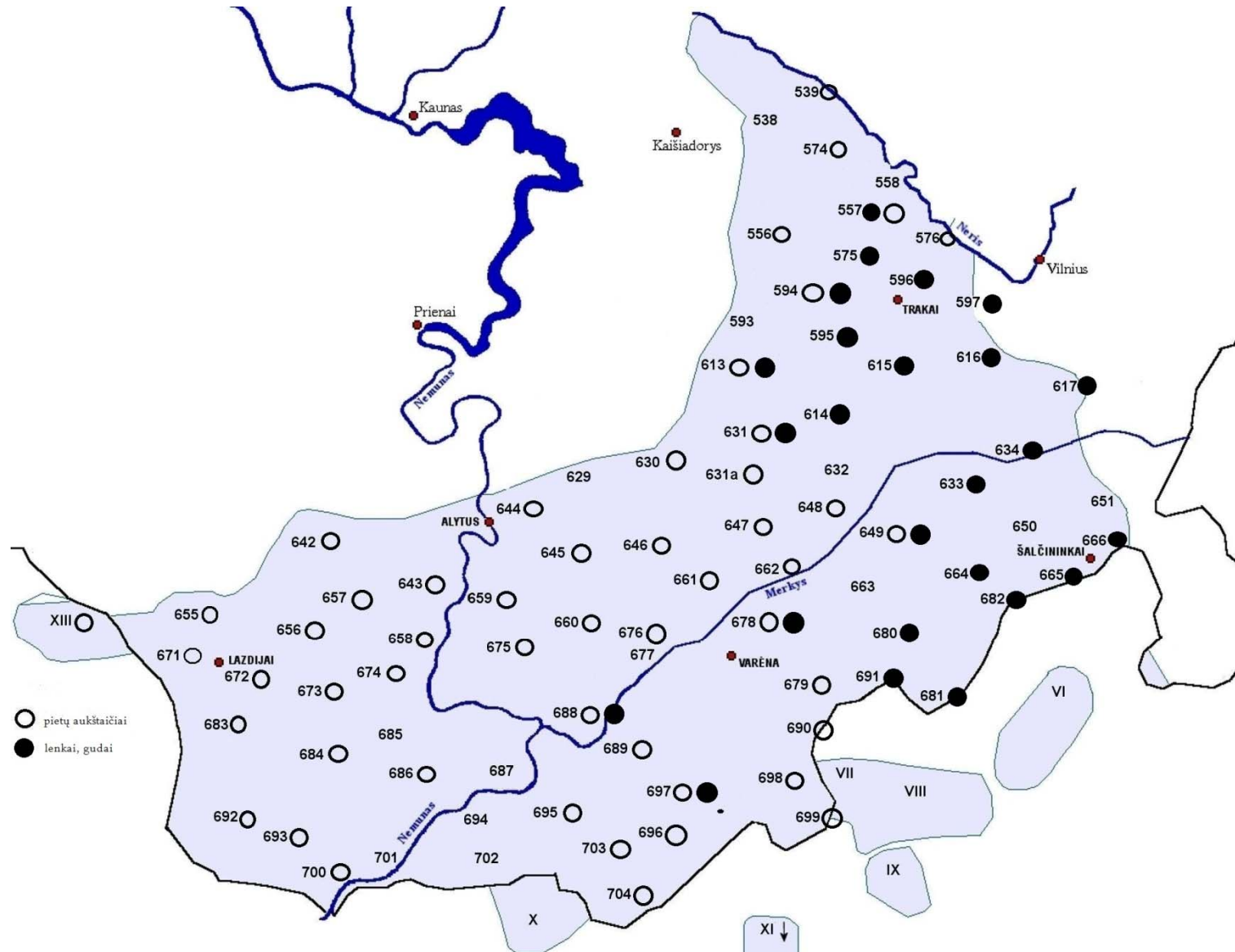
Pranešimo tikslas

aptarti dabartinę pietų aukštaičių sociolingvistinę situaciją, svarbiausių fonetinių ypatybių (ne)stabilumą ir jų vartojimo kaitos priežastis.

Tiriamoji medžiaga

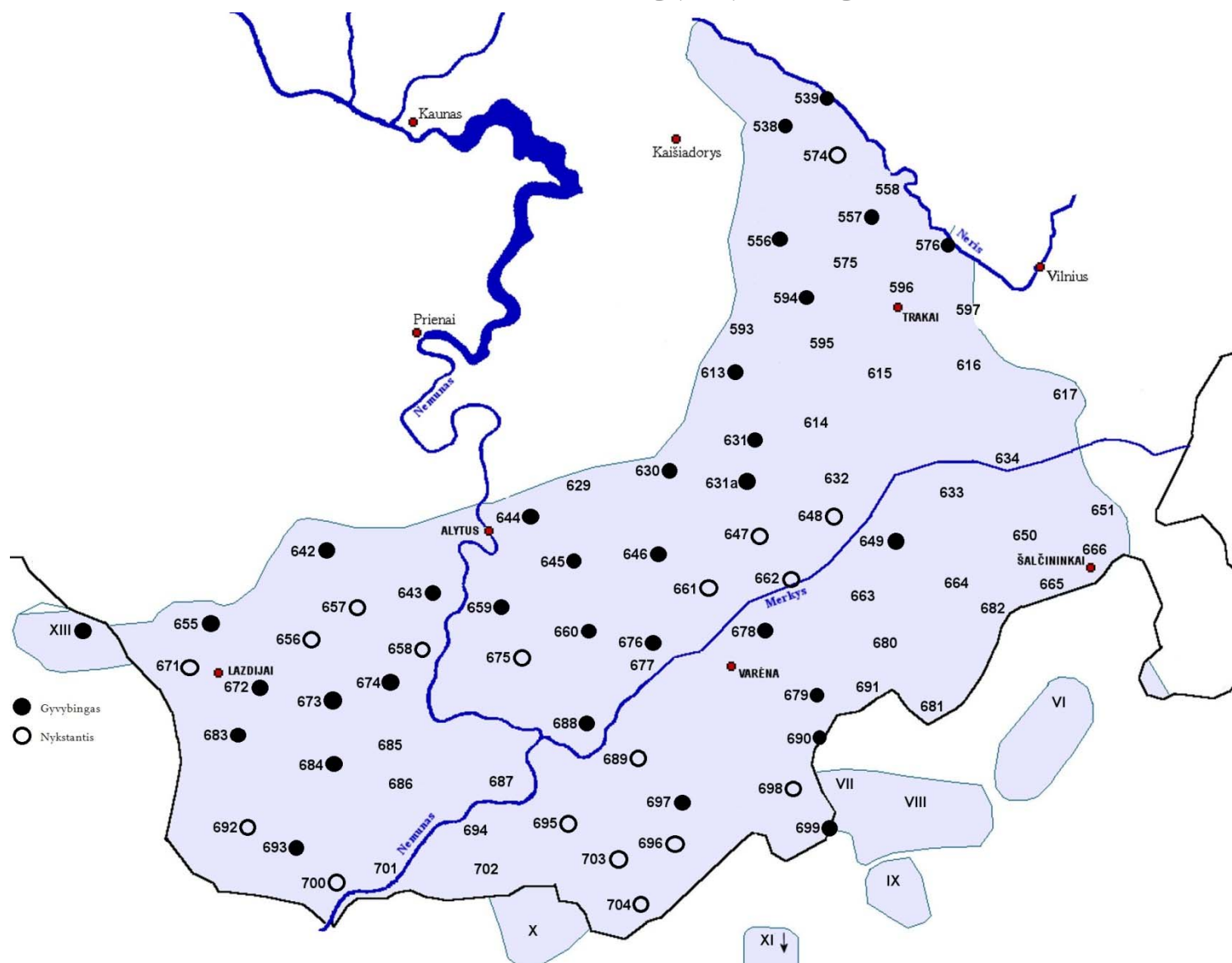
Vykdamas projektą *Šiuolaikiniai geolingvistikos tyrimai Lietuvoje: Punktų tinklo optimizacija ir interaktyvioji tarminės informacijos sklaida* (kodas Nr. VP1-3.1-ŠMM-07-K-01-028; pagal 2007–2013 m. žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 3 prioriteto „Tyrėjų gebėjimų stiprinimas“ priemonę VP1-3.1-ŠMM-07-V „Parama mokslininkų ir kitų tyrėjų mokslinei veiklai“) surinkta sociolingvistinės anketos ir garso įrašai

Pietų aukštaičių šnektos

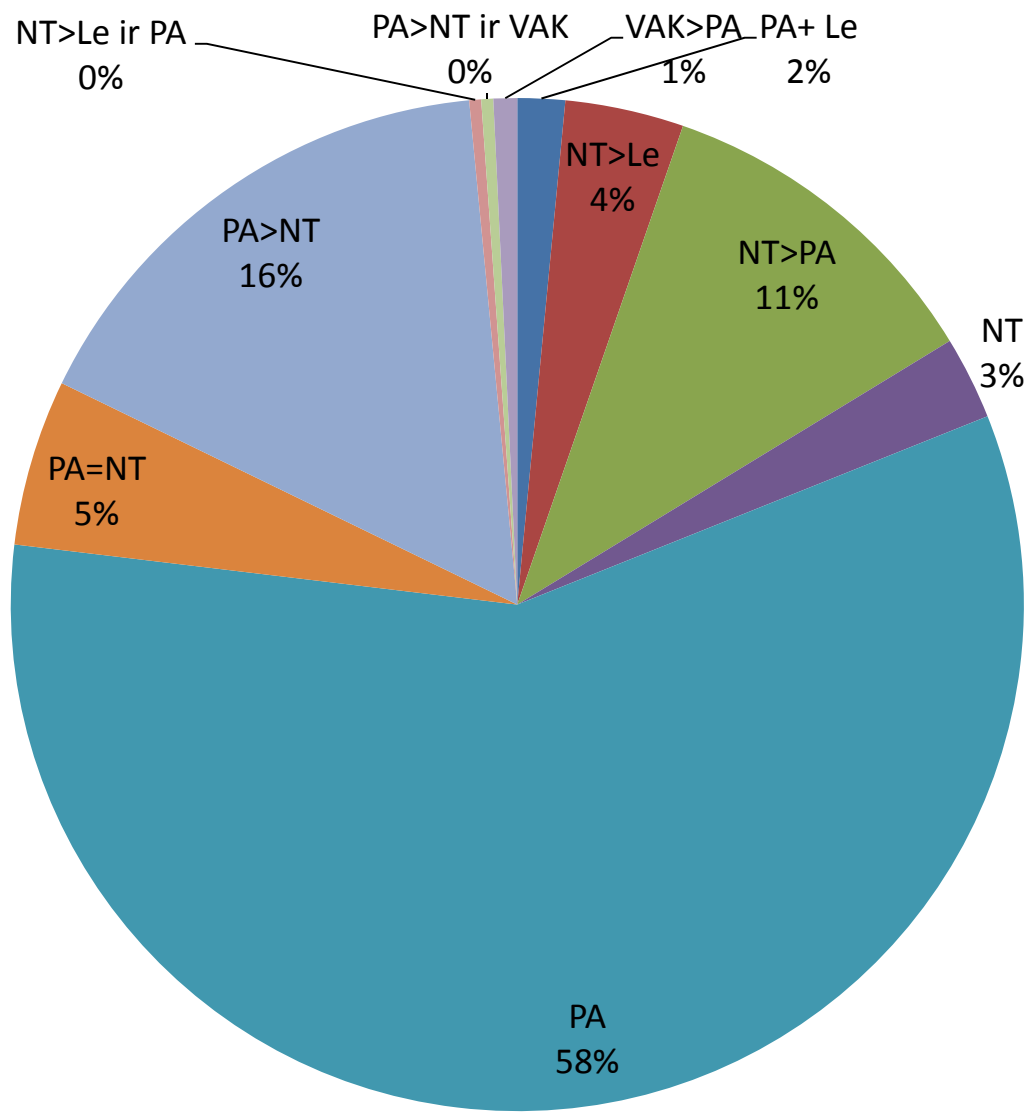
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Punktų gyvybingumas

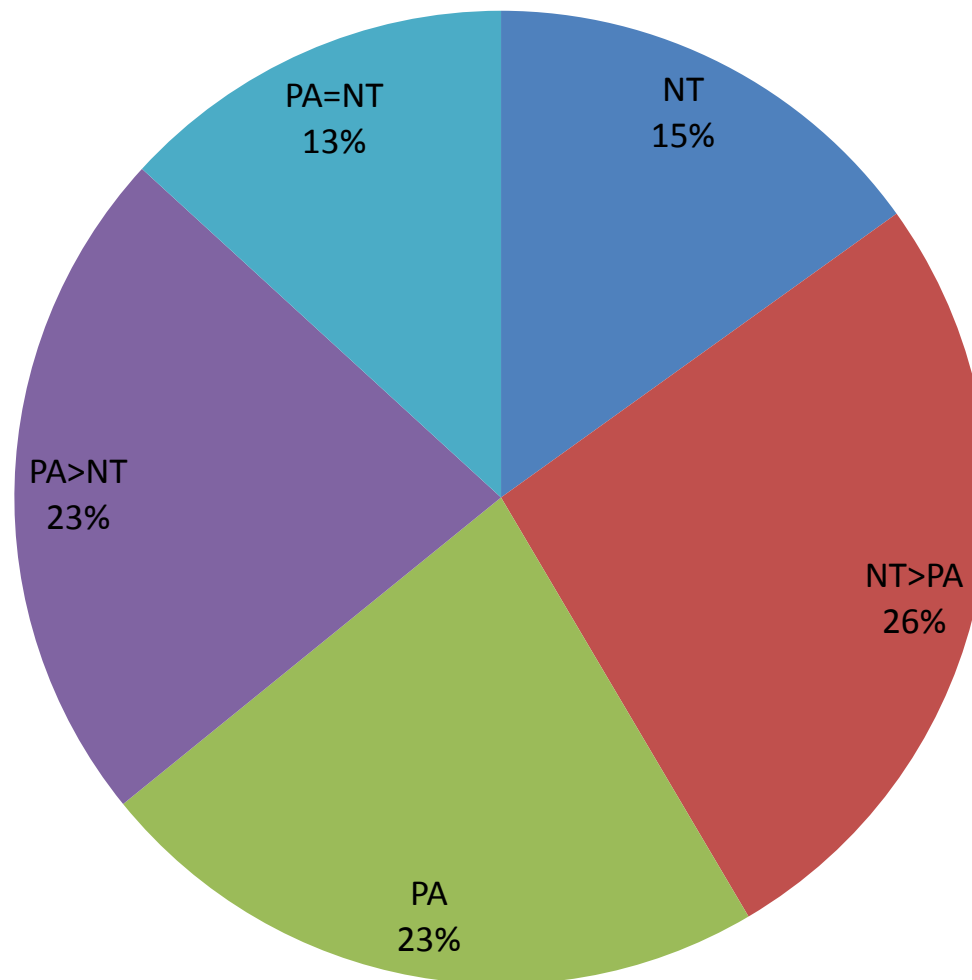

Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

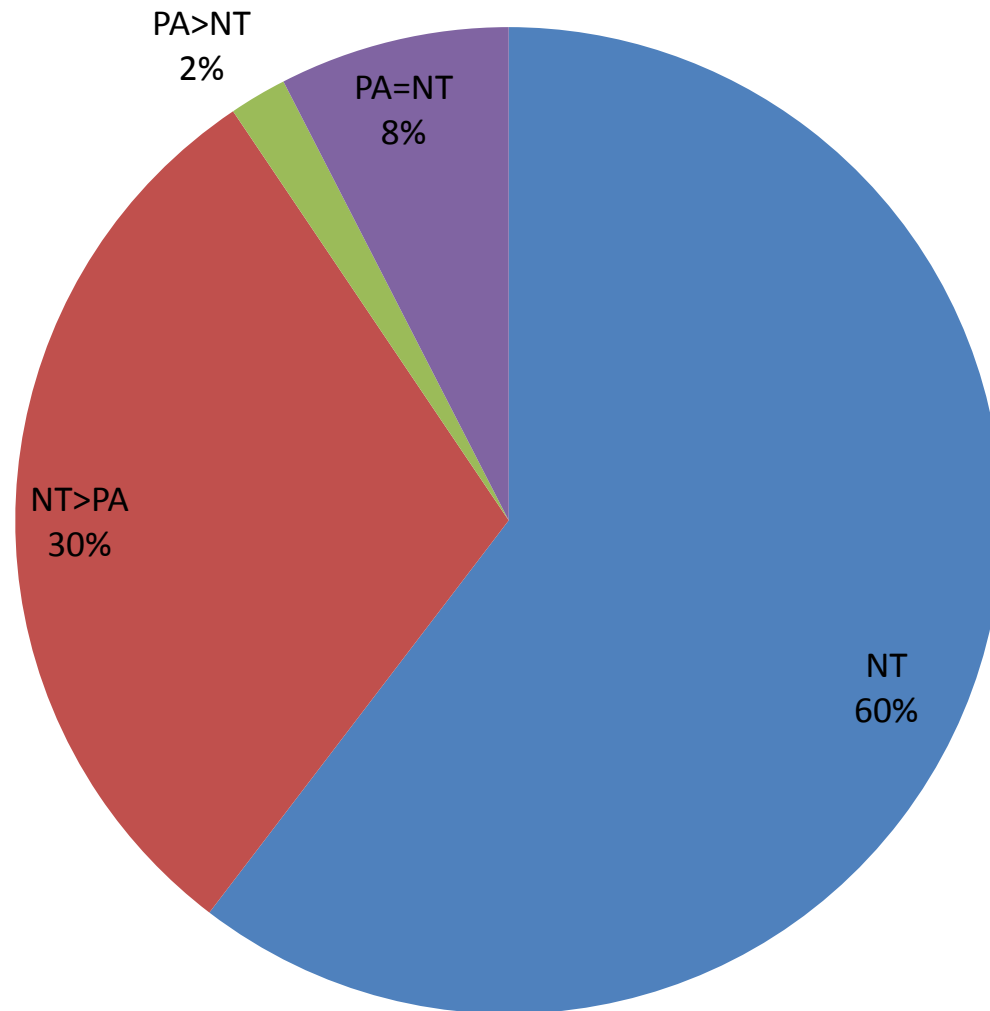
Vyresnioji karta pagal kalbėjimą

Vidurinioji karta pagal kalbėjimą

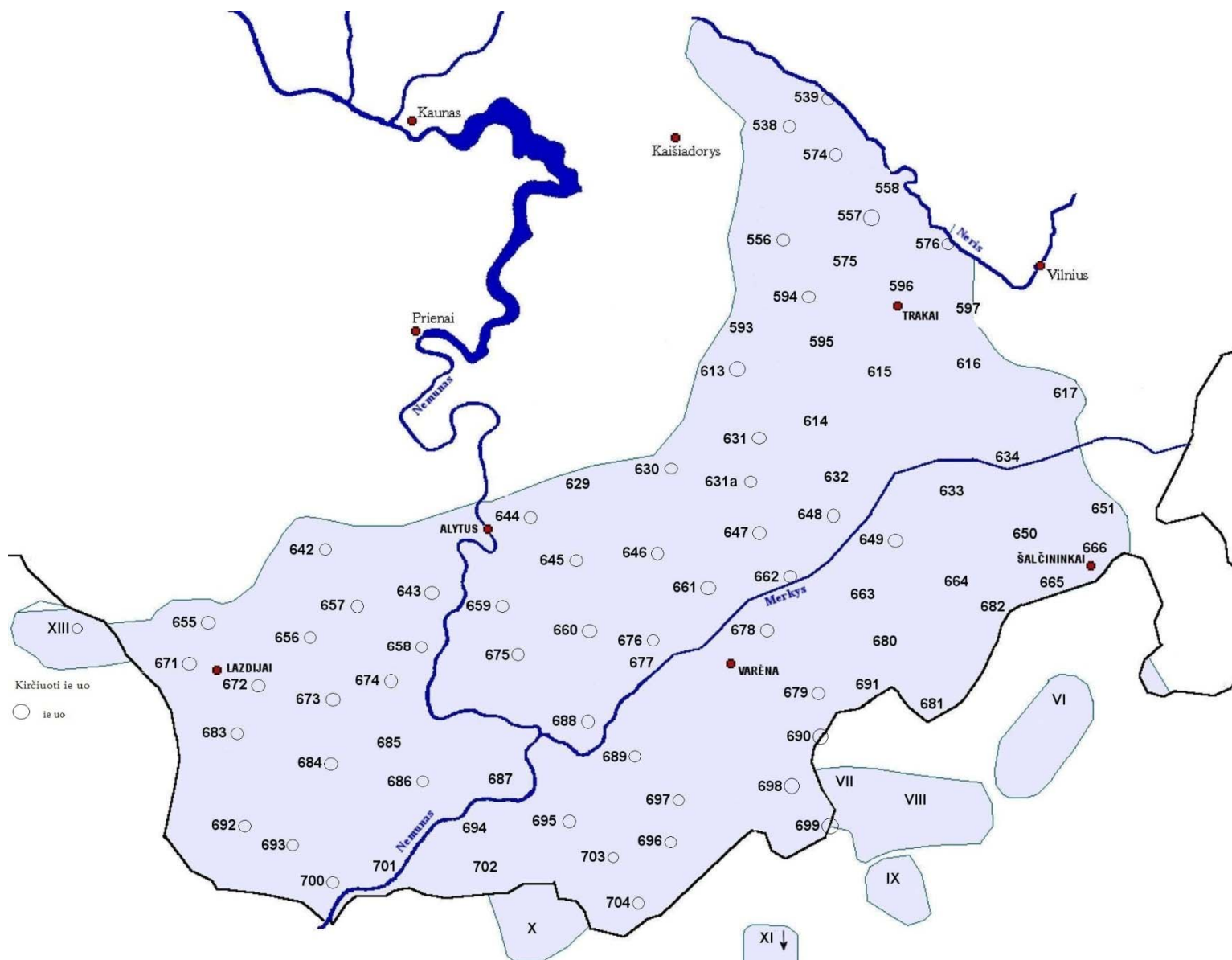

Jaunesnioji karta pagal kalbėjimą

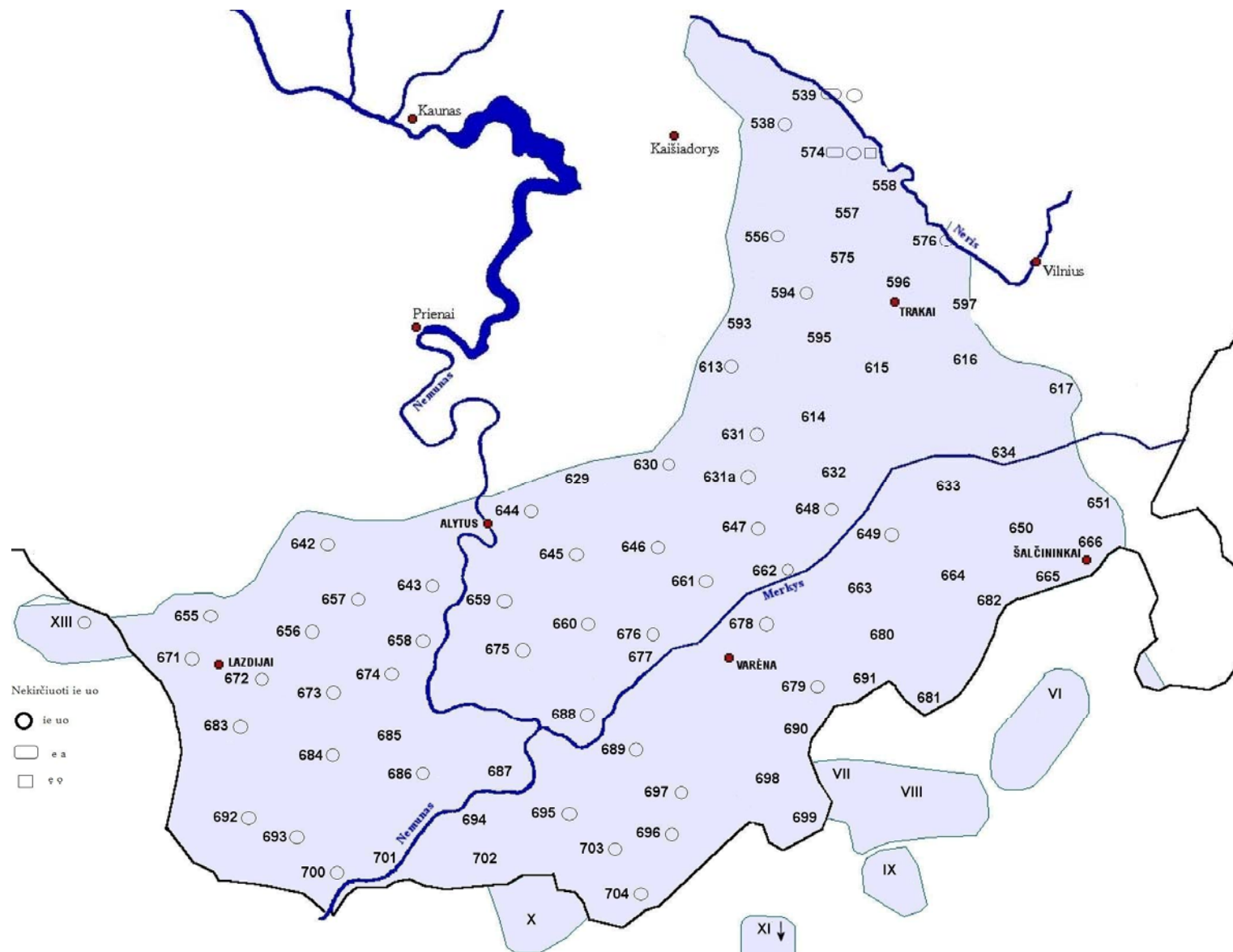

Kirčiuoti ie, uo

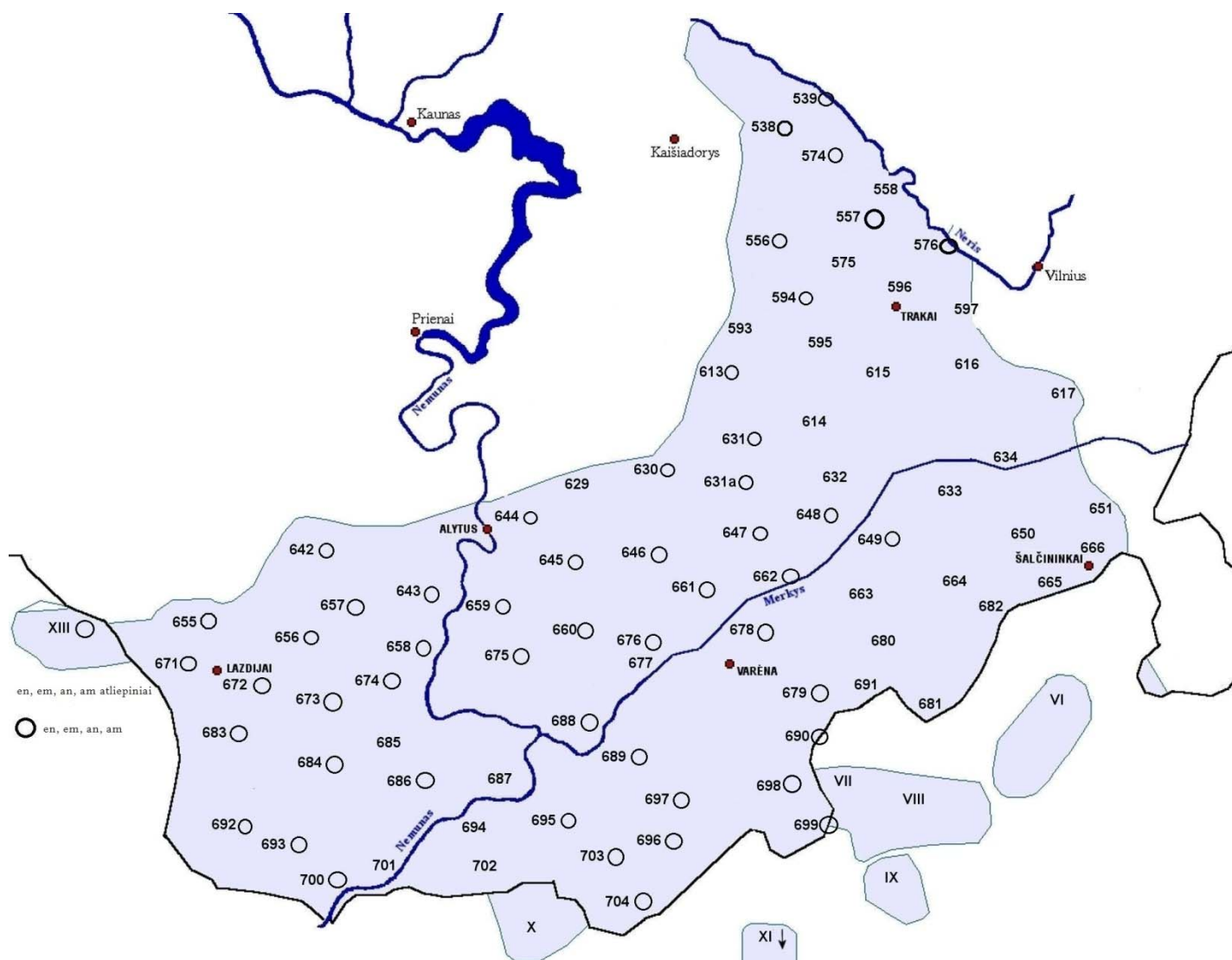
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Nekirčiuoti ie, uo

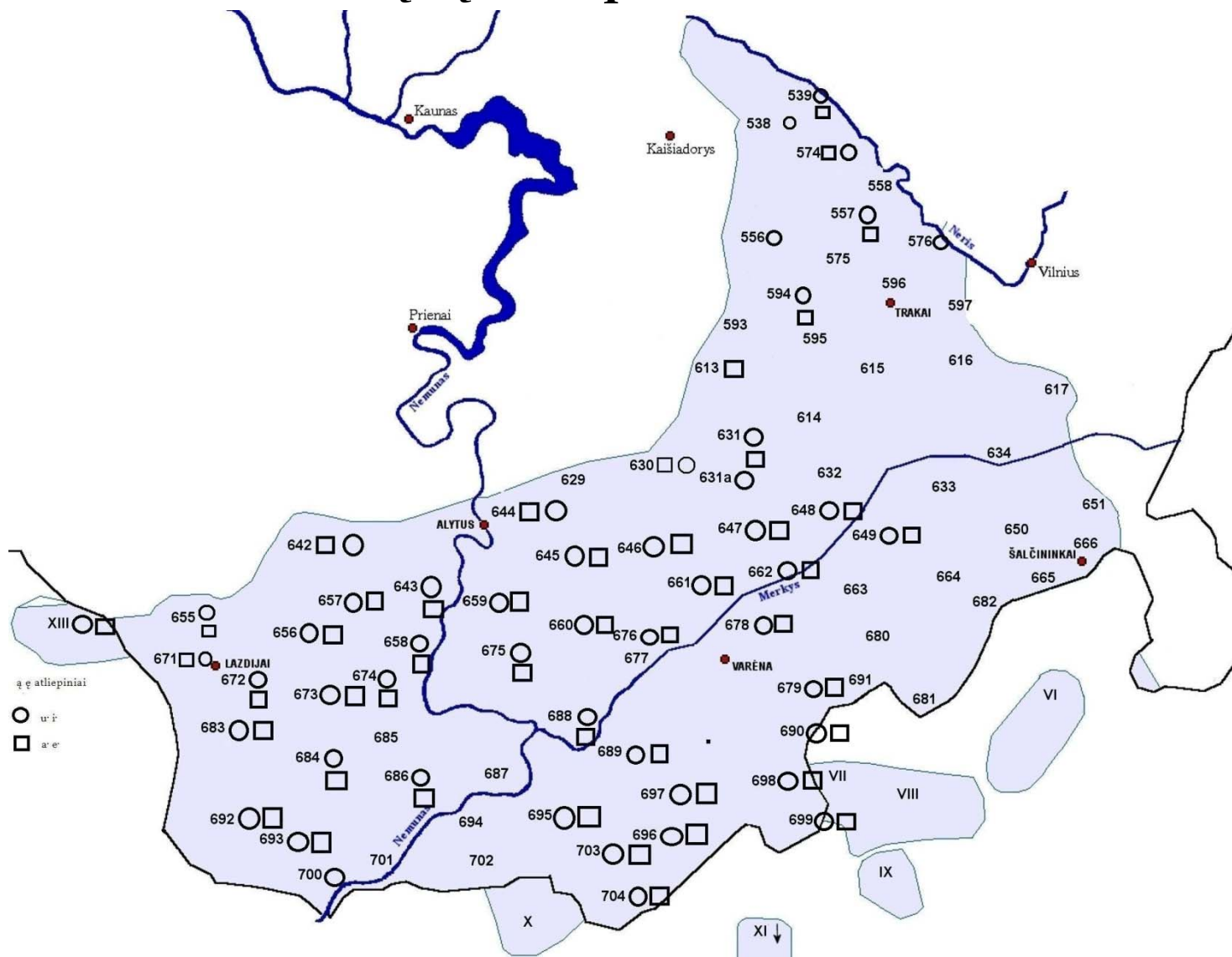
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Pietų aukštaičių skiriamosios ypatybės: *en, em, an, am* atliepiniai

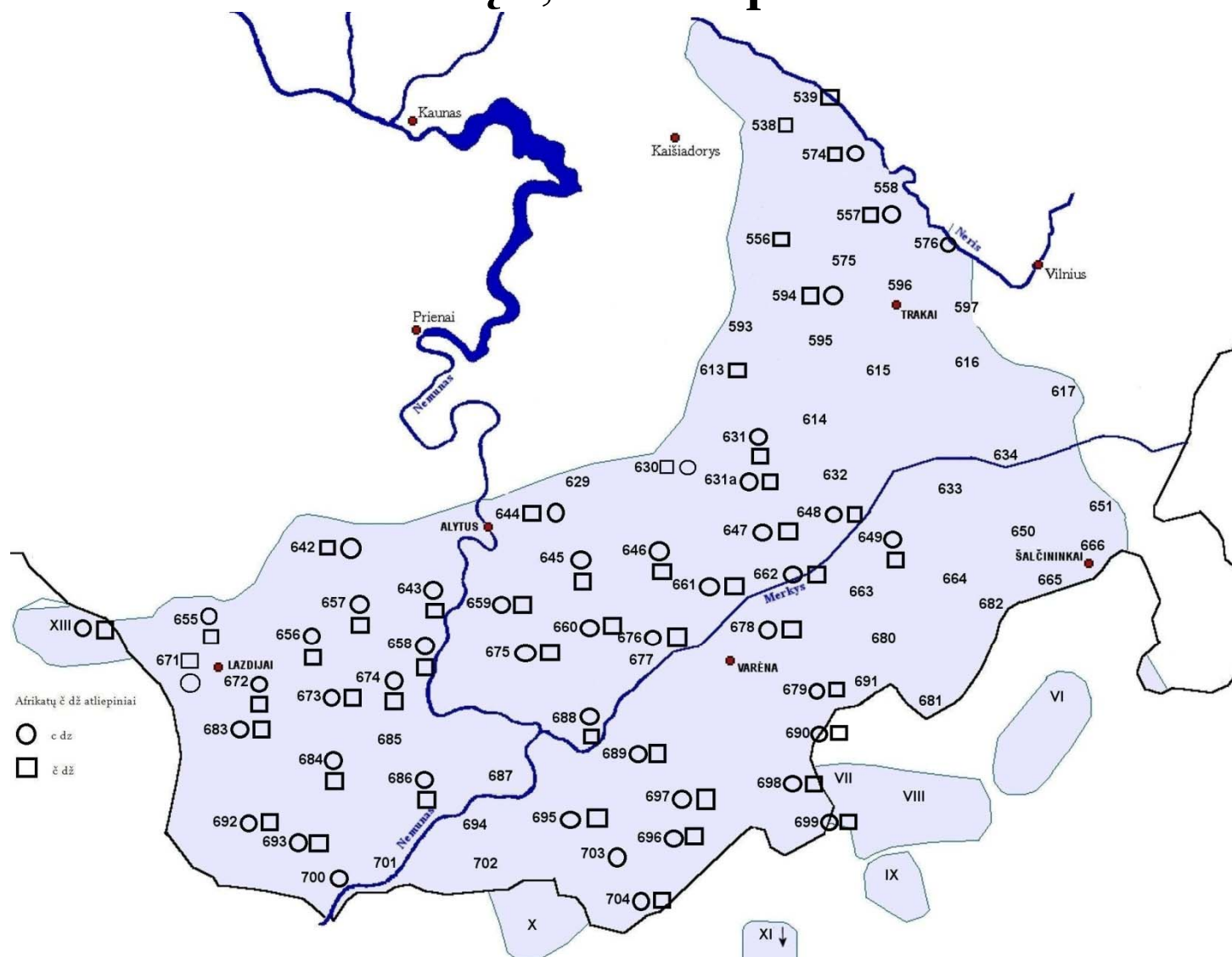
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Pietų aukštaičių skiriamosios ypatybės: ę, q atliepiniai

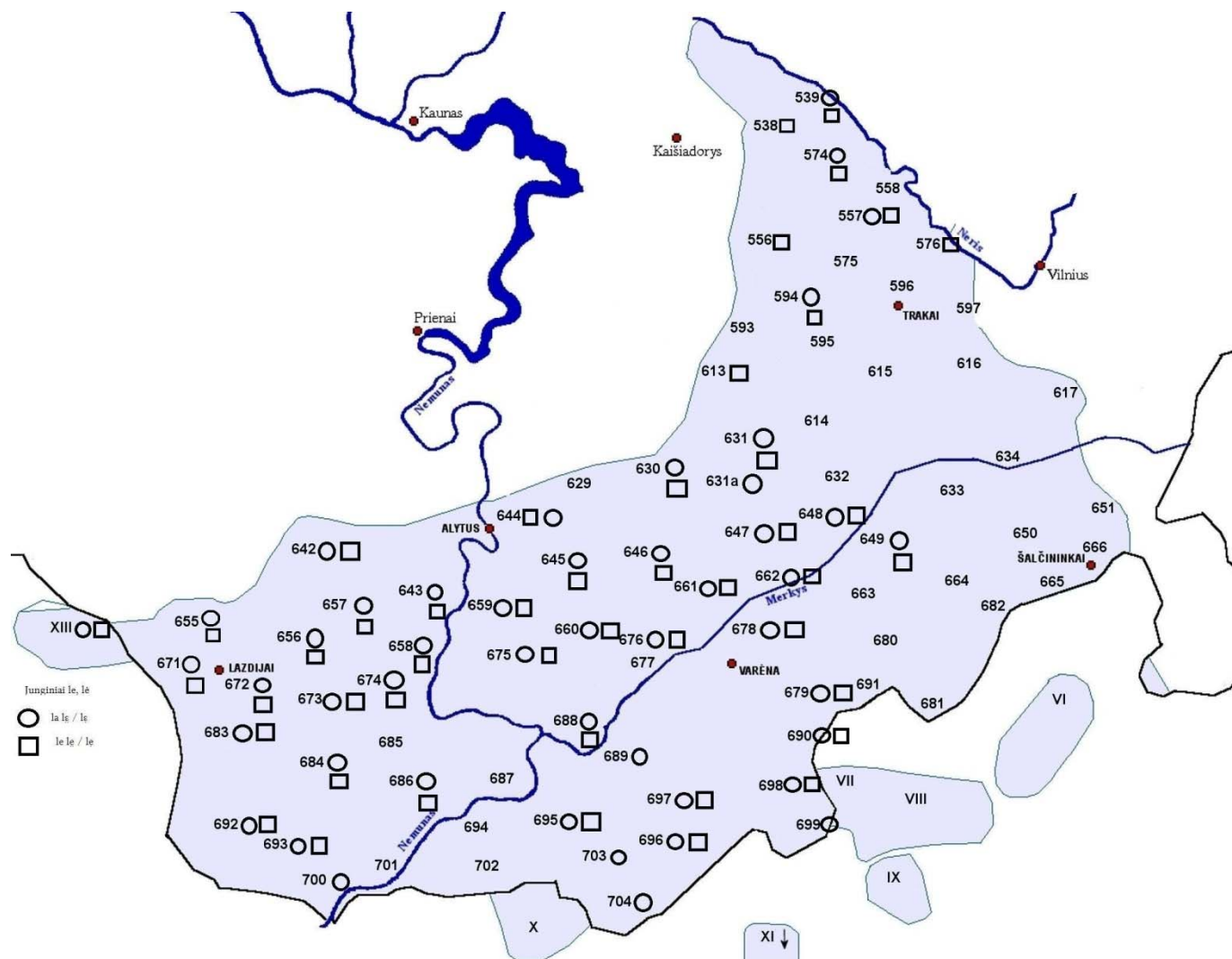
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Kitos fonetinės ypatybės: afrikatų č, dž atliepiniai

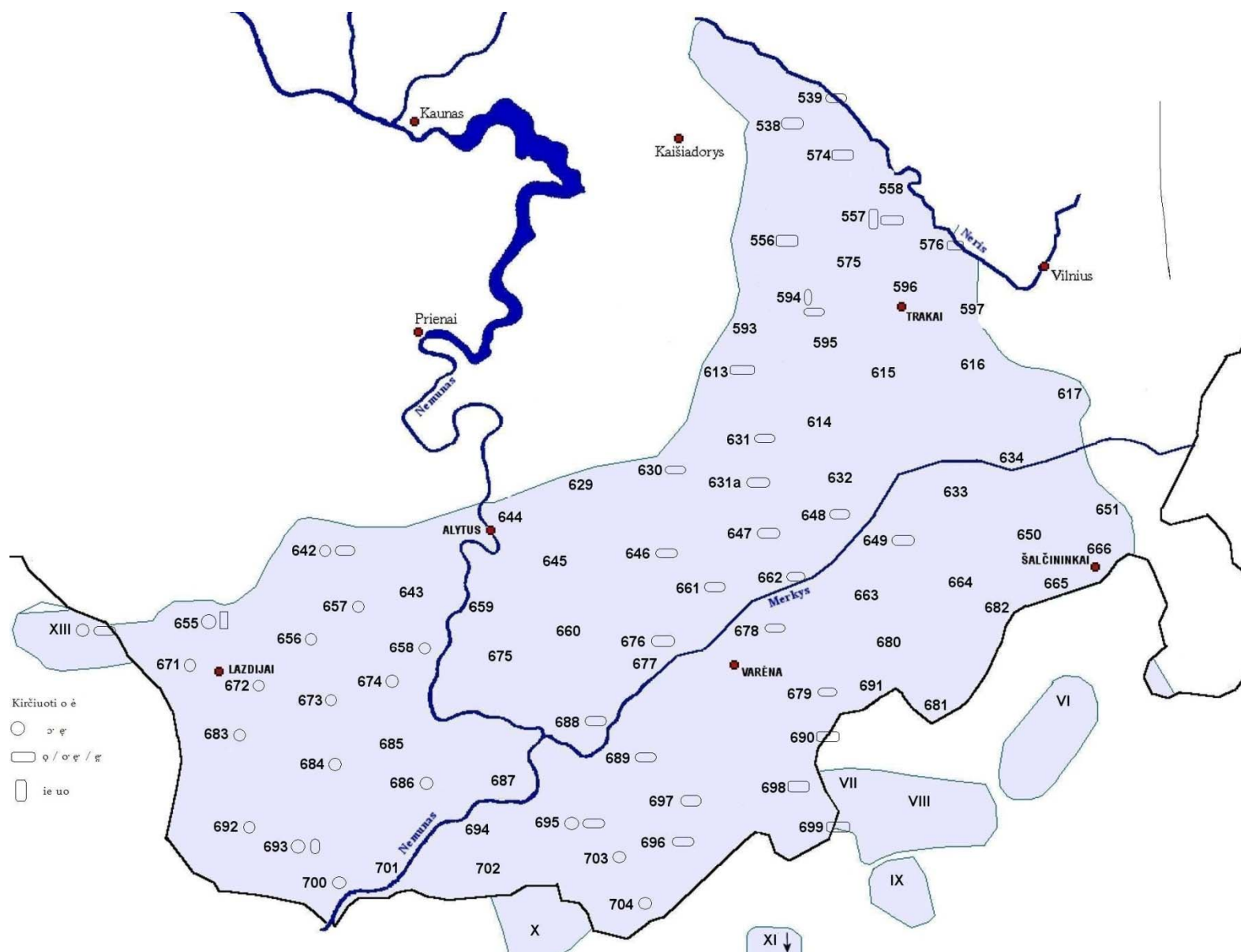
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Kitos fonetinės ypatybės: junginių *le, lė* atliepiniai

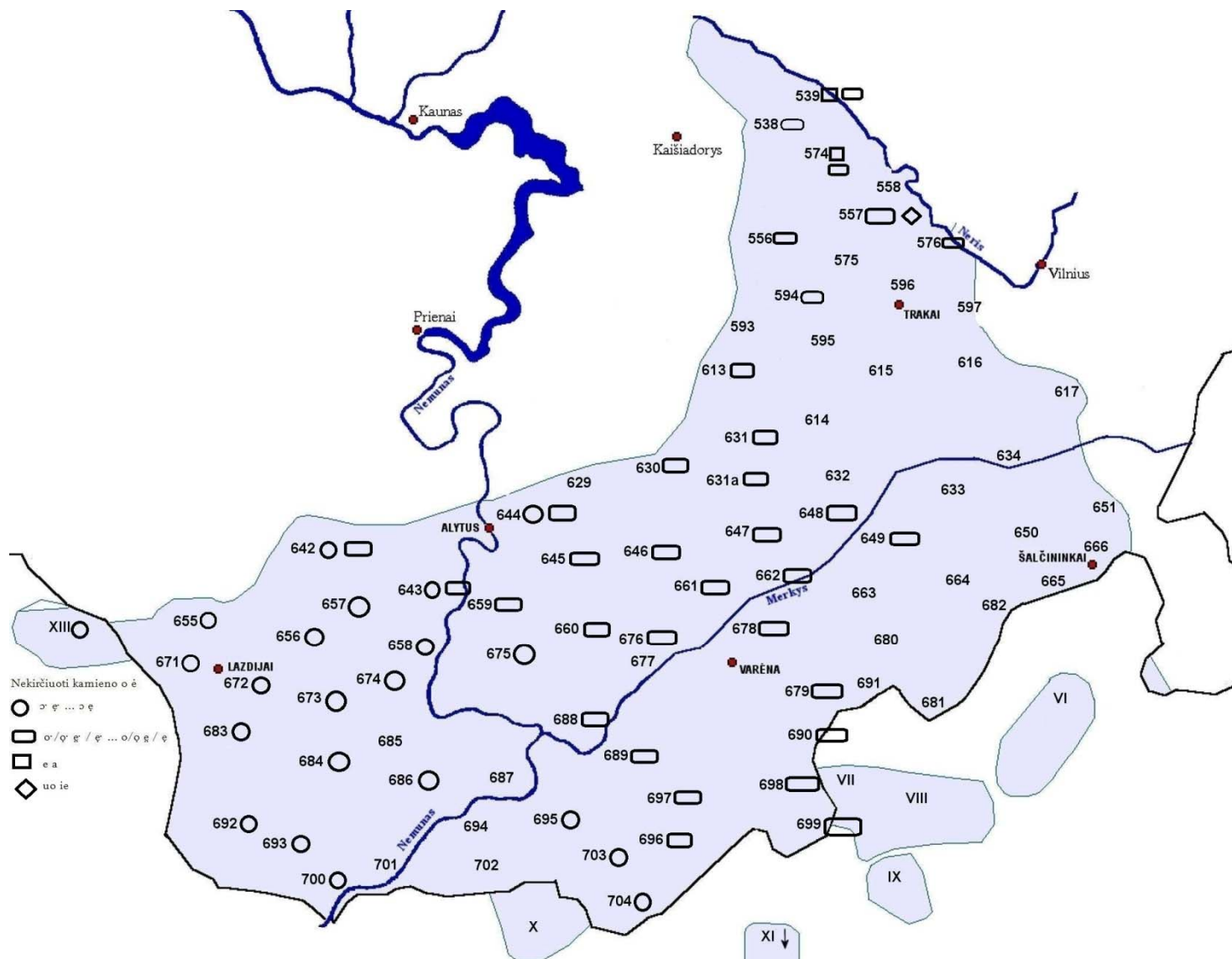
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Kirčiuoti kamieno o, ė

Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

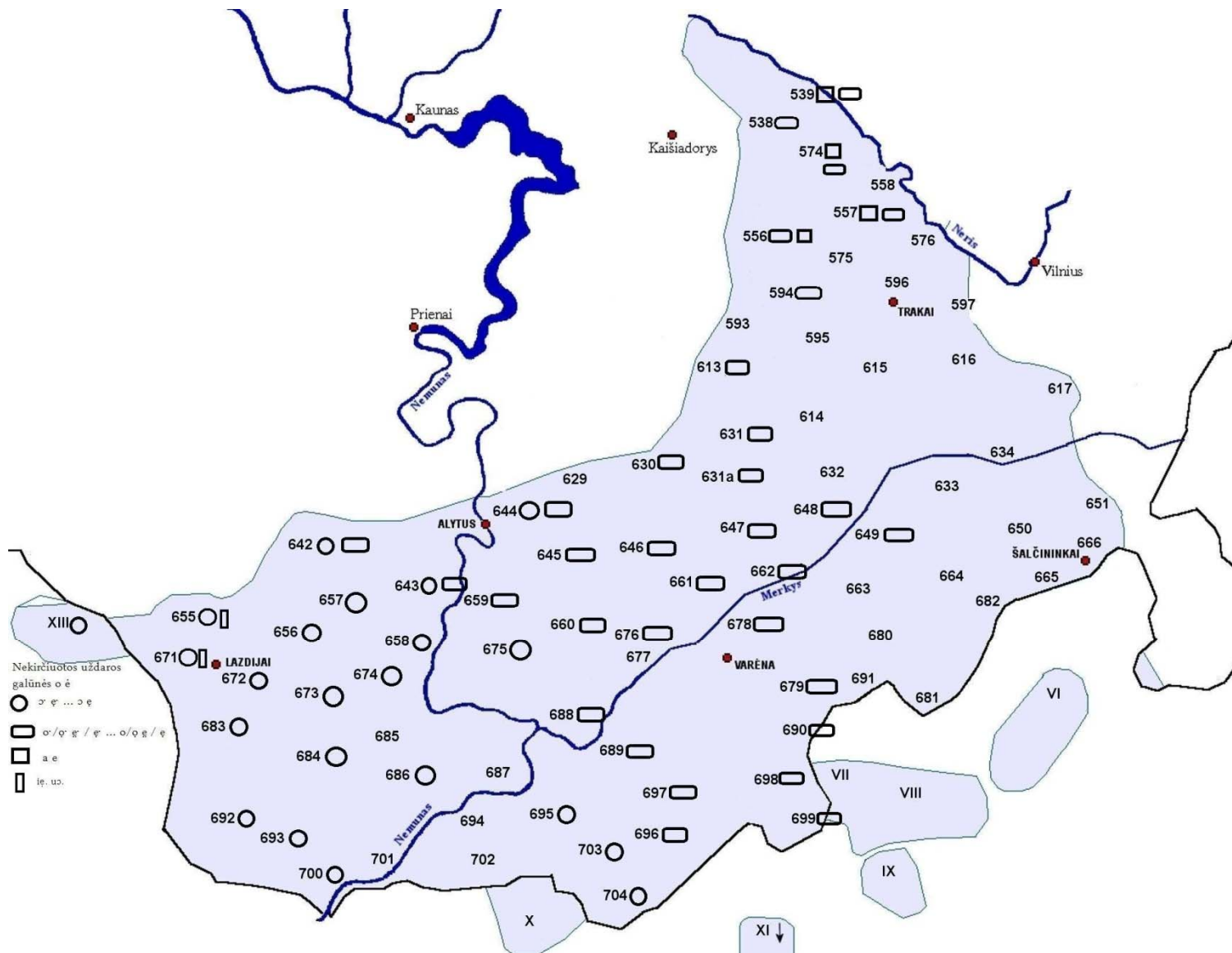
Nekirčiuoti kamieno o, è

Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

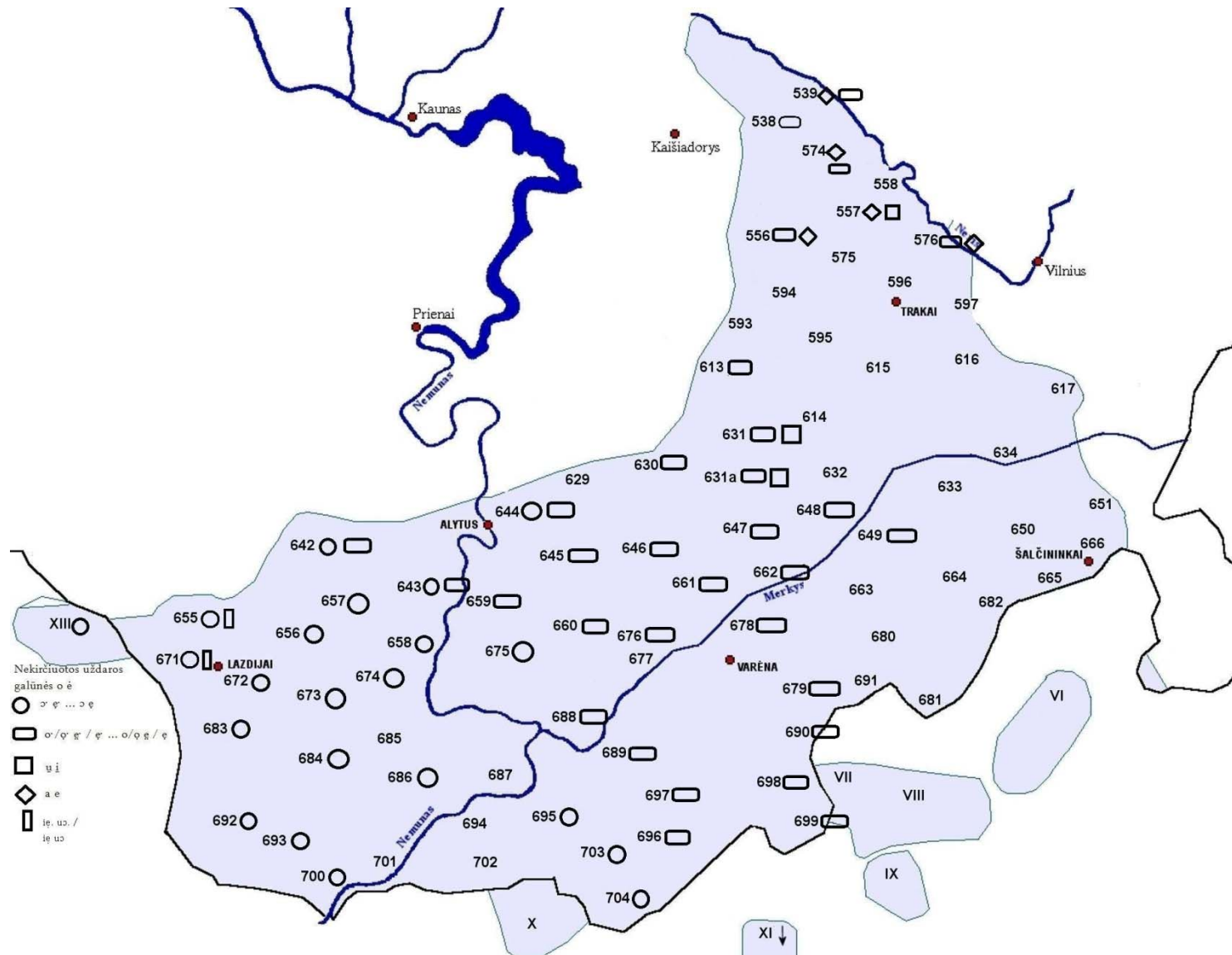

Nekirčiuoti uždaros galūnės *ė, o*

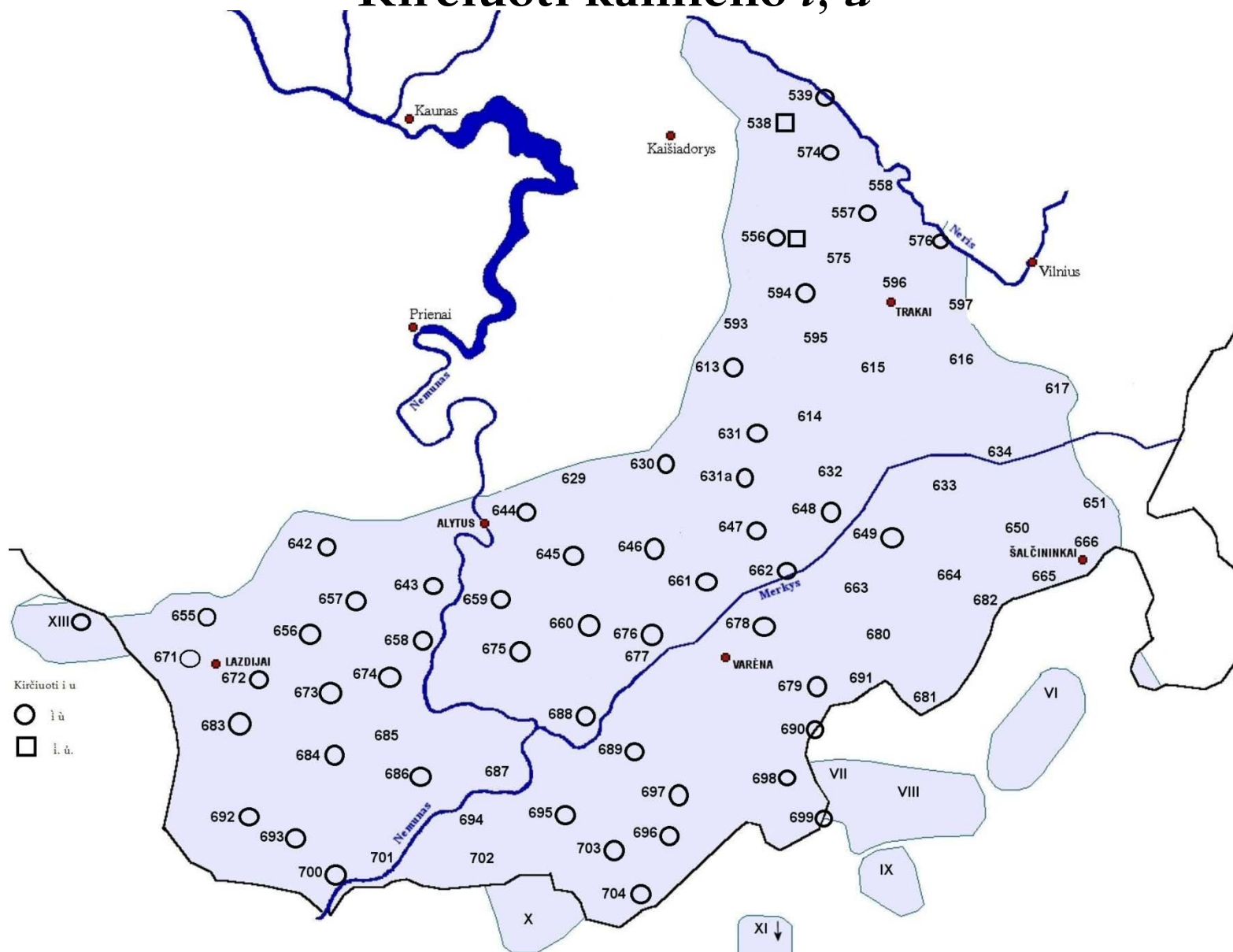
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Nekirčiuoti atviros galūnės *ė, o*

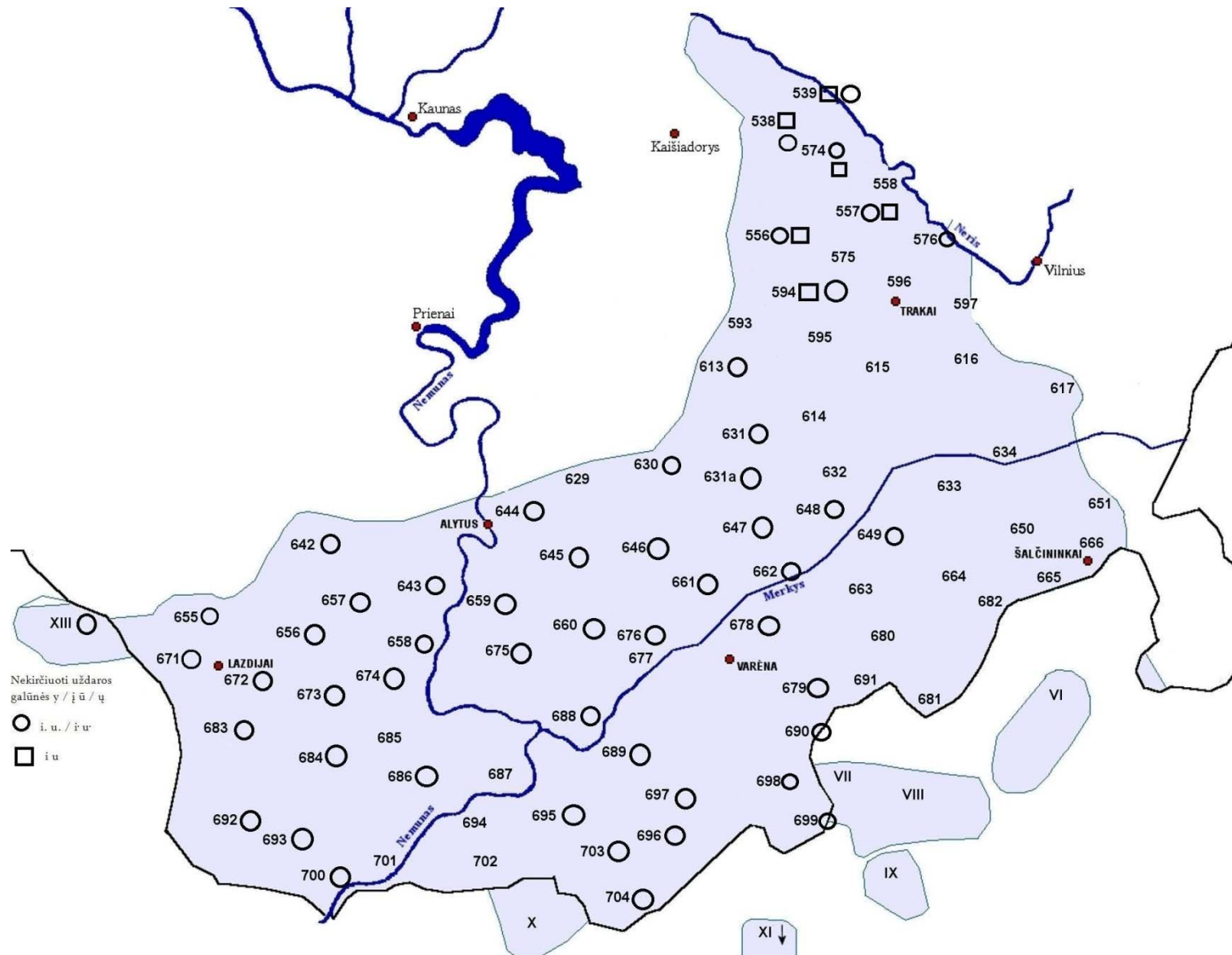
Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Kirčiuoti kamieno *i, u*

Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Nekirčiuoti uždaros galūnės *i*, *u*

Tarptautinė tarpdalykinė mokslinė konferencija *XXI amžiaus tarmių tyrimai: geolingvistinė ir sociolingvistinė perspektyvos*
2013 m. gruodžio 5–6 d., Vilnius

Pietų aukštaičių punktų nykimo ir tarmės ypatybių kaitos priežastys:

- migracija ir emigracija,
- demografiniai procesai,
- tarmės ir bendrinės kalbos sąveika,
- netarminės kalbos prestižo stiprinimas.